

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 28. októbra 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín – Smernica 92/43/EHS – Článok 12 ods. 1 – Systém prísnej ochrany živočíšnych druhov – Príloha IV písm. a) – *Cricetus cricetus* (škrekok poľný) – Miesta na oddych a miesta na párenie – Poškodzovanie alebo ničenie“

Vo veci C-357/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň, Rakúsko) z 10. júla 2020 a doručený Súdnemu dvoru 31. júla 2020, ktorý súvisí s konaním:

IE

proti

Magistrat der Stadt Wien,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Arabadžiev (spravodajca), vykonávajúci funkciu sudcu druhej komory, sudcovia I. Ziemele, T. von Danwitz, P. G. Xuereb a A. Kumin,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Vlášil a L. Dvořáková, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: C. Hermes a M. Noll-Ehlers, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: nemčina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 12 ods. 1 písm. d) smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 1992, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102, ďalej len „smernica o ,biotopoch“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi IE, zamestnancom realitného investora, a Magistrat der Stadt Wien (mestská správa mesta Viedeň, Rakúsko) vo veci prijatia správneho rozhodnutia touto mestskou správou, ktorým sa IE ukladá pokuta, a v prípade jej nezaplatenia náhradný trest odňatia slobody za to, že v rámci projektu výstavby nehnuteľnosti poškodil alebo zničil miesta na oddych, ako aj miesta na párenie druhu *Cricetus cricetus* (škrečok poľný), ktorý je uvedený na zozname chránených živočíšnych druhov zapísaných v prílohe IV písm. a) smernice o „biotopoch“. Tento spor už viedol k návrhu na začatie prejudiciálneho konania, o ktorom Súdny dvor rozhodol v rozsudku z 2. júla 2020, Magistrat der Stadt Wien (Škrečok poľný) (C-477/19, EU:C:2020:517).

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 2 smernice „o biotopoch“ stanovuje:

„1. Cieľom tejto smernice je prispievať k zabezpečeniu biologickej rôznorodosti prostredníctvom ochrany prirodzených biotopov divokej fauny a flóry na európskom území členských štátov, ktoré sú stranami Zmluvy [o FEÚ].

2. Navrhnu sa opatrenia prijaté podľa tejto smernice, aby sa zachovali v prirodzenom stave ochrany alebo do takéhoto stavu obnovili, prirodzené biotopy a druhy divokej fauny a flóry európskeho významu.

3. Opatrenia prijaté podľa tejto smernice berú do úvahy hospodárske, sociálne a kultúrne požiadavky a regionálne a miestne charakteristiky.“
- 4 Článok 12 ods. 1 tejto smernice uvádza:

„Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na vytvorenie systému prísnej ochrany živočíšnych druhov uvedených v prílohe IV písm. a) v prostredí ich prirodzeného pohybu a zakázu:

 - a) všetky formy úmyselného odchyťovania alebo usmrcovania vzoriek [jedincov – *neoficiálny preklad*] týchto druhov vo voľnej prírode;
 - b) úmyselné rušenie týchto druhov najmä počas obdobia párenia, odchovu mláďat, hibernácie a sťahovania;
 - c) úmyselné ničenie alebo zbieranie vajec vo voľnej prírode;
 - d) poškodzovanie alebo ničenie miest na párenie alebo miest na oddych.“

- 5 Medzi živočíšne druhy „o ktoré má [Únia] záujem a ktoré vyžadujú prísnu ochranu“, ktorých zoznam je uvedený v prílohe IV písm. a) uvedenej smernice, patrí okrem iného *Cricetus cricetus* (škrekok poľný).

Rakúske právo

- 6 Wiener Naturschutzgesetz (viedenský zákon o ochrane prírody) z 31. augusta 1998 (LGBI. für Wien, 45/1998), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „WNSchG“), preberá smernicu o „biotopoch“ do vnútroštátneho práva pre spolkovú krajinu Viedeň (Rakúsko).
- 7 §10 ods. 3 bod 4 WNSchG preberá znenie článku 12 ods. 1 písm. d) tejto smernice. Tento paragraf okrem iného stanovuje, že sa zakazuje poškodzovanie alebo ničenie miest na oddych alebo miest na párenie prísne chránených zvierat.
- 8 Sankcie stanovené za porušenie § 10 ods. 3 bodu 4 WNSchG sú stanovené v § 49 ods. 1 bode 5 WNSchG. Podľa tohto posledného uvedeného ustanovenia možno uložiť pokutu až do výšky 21 000 eur alebo v prípade jej nezaplatenia náhradný trest odňatia slobody v trvaní až do štyroch týždňov a v prípade opakovania pokutu až do výšky 35 000 eur alebo v prípade jej nezaplatenia náhradný trest odňatia slobody v trvaní až šiestich týždňov, každej osobe, ktorá v rozpore s § 10 ods. 3 bodom 4 WNSchG poškodí alebo zničí miesta na párenie alebo miesta na oddych prísne chránených zvierat.
- 9 Podľa § 22 ods. 5 WNSchG môže príslušný orgán povoliť jednotlivé zásahy, pokiaľ zamýšľané opatrenie jednotlivo alebo v spojení s inými opatreniami uloženými príslušným orgánom významne neohrozuje cieľ ochrany.
- 10 Príloha k Wiener Naturschutzverordnung definuje *Cricetus cricetus* (škrekok poľný) ako prísne chránený živočíšny druh.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 11 Realitný investor, zamestnávateľ IE, začal práce na stavbe budovy na pozemku, na ktorom sa usídlil *Cricetus cricetus* (škrekok poľný). Vlastník tohto pozemku, ktorý o tejto situácii vedel, o tom informoval tohto realitného investora, ktorý pred začatím prác oslovil odborníka na životné prostredie. Tento odborník tak vypracoval mapu vchodov do nôr *Cricetus cricetus* (škrekok poľný) a v konkrétnom sektore určil, či sú nory obývané alebo nie.
- 12 Pred uskutočnením prác uvedený realitný investor nechal odstrániť vegetačnú vrstvu, vyčistiť stavebné miesto a vytvoriť stavenisko a parkovisko v bezprostrednej blízkosti vchodov do nôr *Cricetus cricetus* (škrekok poľný) (ďalej len „škodlivé opatrenia“). Odstránenie vegetačnej vrstvy malo konkrétne za cieľ premiestniť *Cricetus cricetus* (škrekok poľný) vyskytujúceho sa na plochách, kde sa uskutočňovali stavebné činnosti, na plochy, ktoré boli pre tento živočíšny druh osobitne chránené a vyhradené. O predchádzajúce povolenie škodlivých opatrení sa však u príslušného orgánu nepožiadalo a v dôsledku toho sa toto povolenie pred začatím prác nezískalo. Navyše boli zničené aspoň dva vchody do nôr.

- 13 Mestská správa mesta Viedeň sa preto domnievala, že IE bol ako zamestnanec toho istého realitného investora zodpovedný za poškodzovanie a ničenie miest na oddych, ako aj miest na párenie *Cricetus cricetus* (škrekok poľný), a uložila mu v súlade s § 10 ods. 3 bodom 4 WNSchG pokutu, ktorú možno v prípade jej nezaplatenia premeniť na trest odňatia slobody.
- 14 IE podal na Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň, Rakúsko) žalobu proti uloženiu tejto pokuty najmä z dôvodu, že *Cricetus cricetus* (škrekok poľný) jednak nevyužíval dotknuté nory v čase vykonania škodlivých opatrení, a jednak, že tieto opatrenia nevedli k poškodzovaniu alebo ničeniu miest na oddych alebo miest na párenie tohto živočíšneho druhu.
- 15 V tomto kontexte tento súd prvým návrhom na začatie prejudiciálneho konania z 12. júna 2019 položil Súdnemu dvoru sériu otázok týkajúcich sa výkladu článku 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“ s cieľom získať spresnenie toho, čo zahŕňajú pojmy „miesto na oddych“, „miesto na párenie“, „poškodzovanie“ a „ničenie“ v zmysle tohto ustanovenia. Rozsudkom z 2. júla 2020, Magistrat der Stadt Wien (Škrekok poľný) (C-477/19, EU:C:2020:517), Súdny dvor odpovedal na prvú z týchto otázok a rozhodol, že uvedené ustanovenie sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „miesta na oddych“ zahŕňa aj miesta na oddych, ktoré už *Cricetus cricetus* (škrekok poľný) neobýva, keďže existuje dostatočne vysoká pravdepodobnosť, že sa tento druh vráti na tieto miesta oddychu, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. Okrem toho Súdny dvor týmto rozsudkom vyhlásil ostatné otázky za neprípustné z dôvodu nedostatkov návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci vymedzenia dotknutého skutkového a vnútroštátneho právneho rámca, ako aj neexistencie vysvetlenia presných dôvodov, na základe ktorých je požadovaný výklad práva Únie potrebný na rozhodnutie vnútroštátneho súdu vo veci samej.
- 16 V tomto kontexte tento súd predkladá Súdnemu dvoru nový návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý obsahuje podrobnejšie vysvetlenie skutkových okolností a spresňuje, že „poškodzovanie miesta na oddych“, „ničenie miesta na oddych“, „poškodzovanie miesta na párenie“ a „ničenie miesta na párenie“ predstavujú podľa vnútroštátnej právnej úpravy štyri rôzne porušenia, ktoré musia byť sankcionované samostatne. Na účely rozhodnutia sporu vo veci samej preto považuje za potrebné určiť rozsah pojmu „miesto na párenie“ z priestorového aj časového hľadiska, ako aj kritériá rozlišovania medzi „poškodzovaním“ a „ničením“ miesta na párenie a/alebo miesta na oddych.
- 17 Vnútroštátny súd sa konkrétne pýta, či sa ochrana poskytovaná článkom 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“ týka výlučne konkrétneho obývania nôr *Cricetus cricetus* (škrekok poľný) alebo či sa vzťahuje aj na okolia týchto nôr. Okrem toho vzhľadom na rozdiely medzi názorom súkromného znalca určeného zo strany IE a znaleckým posudkom mestskej správy mesta Viedeň poukazuje na potrebu objasniť otázku, či sa má zohľadniť len obdobie skutočného a konkrétneho obývania nôr *Cricetus cricetus* (škrekok poľný), ako aj obdobie osamostatnenia mláďat tohto živočíšneho druhu, na účely určenia z časového hľadiska miesta na párenie, alebo či sa má zohľadniť aj obdobie gravidity a prípadné obdobie závislosti tohto živočíšneho druhu.
- 18 Za týchto okolností Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
 - „1. Čo treba rozumieť pod pojmom ‚miesto na párenie‘ v zmysle článku 12 ods. 1 písm. d) [smernice o ‚biotopoch‘] a ako sa má ‚miesto na párenie‘ priestorovo ohraničiť od iných miest?
 2. Podľa akých kritérií treba posudzovať, či je miesto na párenie časovo ohraničené, a ak áno, na aké obdobie?

3. Podľa akých kritérií treba posudzovať, či prostredníctvom určitého konania alebo opomenutia došlo k poškodzovaniu, prípadne ničeniu miesta na párenie?
4. Podľa akých kritérií treba posudzovať, či došlo k poškodzovaniu alebo ničeniu „miesta na oddych“ v zmysle článku 12 ods. 1 písm. d) smernice [o „biotopoch“]?

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 19 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“ vykladať v tom zmysle, že pojem „miesto na párenie“ uvedený v tomto ustanovení zahŕňa len nory *Cricetus cricetus* (škrekok poľný) alebo či sa vzťahuje aj na okolie vchodov do nôr tohto chráneného živočíšneho druhu.
- 20 Podľa ustálenej judikatúry je pri výklade ustanovenia práva Únie potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou [rozsudok z 2. júla 2020, Magistrat der Stadt Wien (Škrekok poľný), C-477/19, EU:C:2020:517, bod 23 a citovaná judikatúra].
- 21 V prvom rade treba uviesť, že podľa samotného znenia článku 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“ sú členské štáty povinné prijať potrebné opatrenia na vytvorenie systému prísnej ochrany živočíšnych druhov uvedených v prílohe IV písm. a) tejto smernice v prostredí ich prirodzeného pohybu, a zakázať poškodzovanie alebo ničenie miest na párenie alebo miest na oddych.
- 22 Znenie tohto ustanovenia však samo osebe neumožňuje určiť, či sa ochrana, ktorú toto ustanovenie poskytuje miestam na párenie chráneného živočíšneho druhu, vzťahuje aj na okolie týchto miest.
- 23 V druhom rade, pokiaľ ide o kontext, do ktorého patrí článok 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“, hoci smernica o „biotopoch“ neobsahuje definíciu pojmu „miesto na párenie“, Súdny dvor zdôraznil, že zákaz uvedený v tomto ustanovení sa priamo netýka živočíšnych druhov, ale smeruje k ochrane významných častí ich biotopu [rozsudok z 2. júla 2020, Magistrat der Stadt Wien (Škrekok poľný), C-477/19, EU:C:2020:517, bod 28].
- 24 Z toho vyplýva, že cieľom prísnej ochrany, ktorú poskytuje článok 12 ods. 1 písm. d) smernice o „biotopoch“, je zaručiť, aby významné časti biotopu chránených živočíšnych druhov boli zachované tak, aby im v nich boli poskytnuté podmienky najmä na ich párenie (pozri analogicky rozsudok z 2. júla 2020, Magistrat der Stadt Wien (Škrekok poľný), C-477/19, EU:C:2020:517, bod 29).
- 25 Treba pritom uviesť, že výklad pojmu „miesto na párenie“ uvedeného v článku 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“, ako ho presadzuje žalobca vo veci samej, ktorý by chcel obmedziť rozsah tohto pojmu len na nory *Cricetus cricetus* (škrekok poľný), môže vylúčiť z tejto ochrany územia nevyhnutné na párenie a rodenie mláďat tohto chráneného druhu, ktoré sa môžu nachádzať v okolí týchto nôr. Takýto výklad nemôže zaručiť, že významné časti biotopu uvedeného živočíšneho druhu budú zachované tak, aby mu v nich boli poskytnuté podmienky najmä na jeho párenie.

- 26 V tejto súvislosti v usmerneniach o prísnej ochrane živočíšnych druhov, o ktoré má Spoločenstvo záujem podľa smernice o „biotopoch“ 92/43/EHS (konečné znenie, február 2007) Komisia jednak spresňuje, že článok 12 ods. 1 písm. d) smernice o „biotopoch“ sa má chápať tak, že jeho cieľom je zachovať ekologickú funkčnosť miest na párenie, a jednak, že tieto miesta môžu zahŕňať miesta potrebné na dvorenie, párenie, stavbu hniezda alebo výber miesta na kladenie vajec alebo rodenie mláďat, miesto vývoja a liahnutia vajec a miesto hniezdenia alebo rodenia mláďat, ak je obývané mláďatami závislými od tohto miesta.
- 27 Z kontextu, do ktorého patrí článok 12 ods. 1 písm. d) smernice o „biotopoch“, teda vyplýva, že pojem „miesto na párenie“ treba chápať tak, že sa vzťahuje na všetky oblasti potrebné na to, aby sa dotknutý živočíšny druh mohol úspešne páriť, vrátane okolia miesta na párenie, pričom tento výklad potvrdzujú aj ciele tejto smernice.
- 28 V treťom rade treba totiž pripomenúť, ako to zdôraznil Súdny dvor v bode 18 svojho rozsudku z 2. júla 2020, Magistrat der Stadt Wien (Škrečok poľný) (C-477/19, EU:C:2020:517), že podľa článku 2 ods. 1 smernice o „biotopoch“ „cieľom tejto smernice je prispievať k zabezpečeniu biologickej rôznorodosti prostredníctvom ochrany prirodzených biotopov divokej fauny a flóry na európskom území členských štátov“. Okrem toho podľa článku 2 ods. 2 a 3 tejto smernice je cieľom opatrení prijatých podľa tejto smernice zabezpečiť zachovanie alebo obnovenie prirodzených biotopov a druhov divokej fauny a flóry európskeho významu v priaznivom stave ochrany a tieto opatrenia berú do úvahy hospodárske, sociálne a kultúrne požiadavky, ako aj regionálne a miestne charakteristiky.
- 29 Okrem toho smernica o „biotopoch“ má za cieľ zabezpečiť prísnu ochranu živočíšnych druhov, a to najmä prostredníctvom zákazov stanovených v jej článku 12 ods. 1, takže režim ochrany stanovený v tomto ustanovení musí byť schopný účinne zabrániť tomu, aby došlo k poškodeniu biotopu chránených živočíšnych druhov [pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. júla 2020, Magistrat der Stadt Wien (Škrečok poľný), C-477/19, EU:C:2020:517, bod 20 a citovanú judikatúru].
- 30 Ochrana miest na párenie chráneného živočíšneho druhu stanovená v článku 12 ods. 1 písm. d) smernice o „biotopoch“ preto musí umožniť zabezpečiť, aby tieto miesta prispievali k zachovaniu alebo obnoveniu priaznivého stavu ochrany tohto živočíšneho druhu v tom zmysle, že táto ochrana zabezpečuje zachovanie ich ekologickej funkčnosti.
- 31 S týmto cieľom by pritom nebolo zlučiteľné, aby sa zbavili ochrany okolia miest na párenie chráneného živočíšneho druhu, pokiaľ sa tieto miesta môžu ukázať ako nevyhnutné na to, aby sa tento živočíšny druh mohol úspešne páriť.
- 32 V prejednávanej veci je nesporné, že škodlivé opatrenia spočívali v odstránení vegetačnej vrstvy v okolí vchodu do nôr *Cricetus cricetus* (škrečok poľný), vo vyčistení stavebného miesta, vo vybudovaní ciest na stavenisko a v stavbe parkoviska v bezprostrednej blízkosti vchodov do nôr.
- 33 Za týchto podmienok a ako vyplýva tak z kontextu, do ktorého patrí článok 12 ods. 1 písm. d) smernice o „biotopoch“, ako aj z cieľov sledovaných týmto článkom, je potrebné domnievať sa, že ochrana miesta na párenie chráneného živočíšneho druhu, ako to ukladá toto ustanovenie, by bola zbavená potrebného účinku, ak by ľudská činnosť vykonávaná v blízkosti tohto miesta mala za cieľ alebo následok, že tento živočíšny druh už nenavštevuje dotknuté miesto na párenie, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

- 34 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“ sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „miesto na párenie“ uvedený v tomto ustanovení zahŕňa aj okolie tohto miesta, pokiaľ sa ukáže, že toto okolie je potrebné na to, aby sa chránené živočíšne druhy uvedené v prílohe IV písm. a) tejto smernice, ako je *Cricetus cricetus* (škrekok poľný), mohli úspešne páriť.

O druhej otázke

- 35 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“ vykladať v tom zmysle, že ochrana miest na párenie chráneného živočíšneho druhu poskytovaná týmto ustanovením je časovo obmedzená.
- 36 Zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že vnútroštátny súd sa konkrétne pýta, či sa táto ochrana vzťahuje len na konkrétne a skutočné obdobie obývania nôr *Cricetus cricetus* (škrekok poľný) a na osamostatnenie mláďat tohto chráneného živočíšneho druhu alebo či sa uplatňuje aj na celé obdobie gravidity a prípadné obdobie závislosti tohto živočíšneho druhu.
- 37 S cieľom odpovedať na túto otázku treba uviesť, že Súdny dvor v rozsudku z 2. júla 2020, Magistrat der Stadt Wien (Škrekok poľný) (C-477/19, EU:C:2020:517), spresnil rozsah pojmu „miesto na oddych“ v zmysle článku 12 ods. 1 písm. d) smernice o „biotopoch“. Súdny dvor tak na základe doslovného, systematického a teleologického výkladu tohto ustanovenia prijal široký výklad rozsahu tohto pojmu v čase, čo znamená, že ochrana miest na oddych dotknutého živočíšneho druhu sa vzťahuje aj na miesta na oddych, ktoré tento živočíšny druh už neobýva, pokiaľ existuje dostatočne vysoká pravdepodobnosť, že sa uvedený živočíšny druh vráti na tieto miesta oddychu.
- 38 Vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 24, 29 a 30 tohto rozsudku, ktoré sa týkajú prísnej ochrany poskytovanej článkom 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“, treba takýto široký výklad uplatniť aj pokiaľ ide o časovú pôsobnosť ochrany miest na párenie, ktoré sú uvedené v tomto ustanovení.
- 39 Z toho vyplýva, že na účely zabezpečenia prísnej ochrany poskytovanej týmto ustanovením musia byť miesta na párenie chráneného živočíšneho druhu chránené tak dlho, pokiaľ je to nevyhnutné na to, aby sa tento živočíšny druh mohol úspešne páriť, takže táto ochrana sa vzťahuje aj na miesta na párenie, ktoré už nie sú obývané, pokiaľ existuje dostatočne vysoká pravdepodobnosť, že sa uvedený živočíšny druh na tieto miesta vráti, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.
- 40 Takýto záver je navyše podporený výkladom usmernení spomenutých v bode 26 tohto rozsudku, v ktorých Komisia spresňuje, že miesta na párenie sú kľúčové pre životný cyklus chráneného živočíšneho druhu a predstavujú veľmi významné časti jeho celkového biotopu nevyhnutného na jeho prežitie, takže tieto miesta musia byť chránené aj vtedy, ak nie sú obývané, ale existuje vysoká pravdepodobnosť, že dotknutý živočíšny druh sa na tieto miesta vráti.
- 41 Je preto potrebné sa domnievať, že článok 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“ nemožno vykladať v tom zmysle, že ochrana miest na párenie chráneného živočíšneho druhu, ktorú toto ustanovenie stanovuje, sa obmedzuje na konkrétne a skutočné obdobie obývania alebo na obdobie gravidity a obdobie prípadnej závislosti tohto živočíšneho druhu.

- 42 Na účely uplatnenia režimu ochrany stanoveného v tomto ustanovení teda prináleží vnútroštátnemu súdu, aby preskúmal najmä z dôvodu ochrany ekologickej funkčnosti miest na párenie *Cricetus cricetus* (škrekok poľný), či existuje dostatočne vysoká pravdepodobnosť, že sa tento chránený živočíšny druh okrem období uvedených v predchádzajúcom bode vracia na tieto miesta, aby sa tam páril.
- 43 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“ sa má vykladať v tom zmysle, že miesta na párenie chráneného živočíšneho druhu musia byť chránené tak dlho, pokiaľ je to nevyhnutné na to, aby sa tento živočíšny druh mohol úspešne páriť, takže táto ochrana sa vzťahuje aj na miesta na párenie, ktoré už nie sú obývané, pokiaľ existuje dostatočne vysoká pravdepodobnosť, že sa uvedený živočíšny druh na tieto miesta vráti.

O tretej a štvrtej otázke

- 44 Svojou treťou a štvrtou otázkou, ktoré treba skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta na výklad pojmov „poškodzovanie“ a „ničenie“ v zmysle článku 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“.
- 45 Vnútroštátny súd sa konkrétne snaží určiť, či škodlivé opatrenia predstavujú „poškodzovanie“ alebo „ničenie“ miesta na párenie a/alebo miesta na oddych v zmysle tohto ustanovenia.
- 46 V tejto súvislosti treba konštatovať, že smernica „o biotopoch“ neobsahuje definíciu týchto pojmov, ktoré sa preto musia vykladať v súlade s obvyklým významom výrazov, ktoré ich tvoria v bežnom jazyku, pričom sa zohľadní kontext, v ktorom sa používajú, a ciele sledované právnou úpravou, ktorej sú uvedené pojmy súčasťou [pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. októbra 2020, Staatssecretaris van Financiën (Znížená sadzba DPH pre afrodisiaky), C-331/19, EU:C:2020:786, bod 24 a citovanú judikatúru].
- 47 Pokiaľ ide v prvom rade o obvyklý význam výrazov „poškodzovanie“ a „ničenie“ v bežnom jazyku, treba uviesť, že tieto pojmy sa vzťahujú na zhoršovanie, vrátane postupného oslabenia a vyhubenia.
- 48 Pokiaľ ide ďalej o kontext, do ktorého patrí článok 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“, z usmernení Komisie spomenutých v bode 26 tohto rozsudku vyplýva, že poškodzovanie možno definovať ako fyzické zhoršovanie týkajúce sa biotopu, miesta na párenie alebo miesta na oddych, ku ktorému na rozdiel od ničenia môže dochádzať pomaly a ktoré môže postupne znižovať ekologickú funkčnosť dotknutého miesta, takže toto zhoršovanie nemusí okamžite viesť k strate funkčnosti, ale ju kvalitatívne alebo kvantitatívne naruší a môže nakoniec viesť k jej úplnej strate.
- 49 Okrem toho treba pripomenúť, že zákaz konaní spôsobujúcich poškodzovanie alebo ničenie miest na párenie alebo miest na oddych uvedený v tomto ustanovení nie je na rozdiel od toho, čo je stanovené vo vzťahu ku konaniam uvedeným v článku 12 ods. 1 písm. a) až c) uvedenej smernice, obmedzený na úmyselné konania [pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. júla 2020, Magistrat der Stadt Wien (Škrekok poľný), C-477/19, EU:C:2020:517, bod 27 a citovanú judikatúru].
- 50 Napokon, pokiaľ ide o cieľ sledovaný smernicou „o biotopoch“, treba tiež pripomenúť, že cieľom tejto smernice je, ako bolo uvedené v bode 29 tohto rozsudku, zabezpečiť prísnu ochranu živočíšnych druhov, a to najmä prostredníctvom zákazov stanovených v jej článku 12 ods. 1.

- 51 Vzhľadom na tento systém prísnej ochrany treba konštatovať, že stupeň zásahu do ekologickej funkčnosti miesta na párenie alebo miesta na oddych, či už úmyselného alebo neúmyselného, predstavuje rozhodujúce kritérium na účely stanovenia rozdielu medzi na jednej strane konaním spôsobujúcim poškodzovanie tohto miesta na párenie alebo miesta na oddych a na druhej strane konaním spôsobujúcim ich ničenie.
- 52 Predovšetkým je potrebné zabezpečiť, aby miesta na párenie a miesta na oddych chráneného živočíšneho druhu neboli poškodzované alebo ničené ľudskými činnosťami, aby naďalej poskytovali podmienky potrebné na to, aby tam tento živočíšny druh mohol odpočívať alebo sa tam úspešne páriť. Takéto posúdenie musí zohľadniť ekologické požiadavky vlastné každému dotknutému živočíšnemu druhu, ku ktorému patrí predmetný jedinec, ako aj situáciu na úrovni jedincov tohto živočíšneho druhu, ktoré obývajú dotknuté miesto na párenie alebo miesto na oddych.
- 53 V prejednávanej veci bude na účely uplatnenia článku 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“ úlohou vnútroštátneho súdu preskúmať, či škodlivé opatrenia mohli postupne znižovať alebo úplne vylúčiť ekologickú funkčnosť týchto biotopov.
- 54 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na tretiu a štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 12 ods. 1 písm. d) smernice „o biotopoch“ sa má vykladať v tom zmysle, že pojmy „poškodzovanie“ a „ničenie“ uvedené v tomto ustanovení sa majú vykladať v tom zmysle, že označujú postupné znižovanie ekologickej funkčnosti miesta na párenie alebo miesta na oddych chráneného živočíšneho druhu a úplnú stratu tejto funkčnosti, nezávisle od úmyselnej alebo neúmyselnej povahy takýchto zásahov.

O trovách

- 55 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. Článok 12 ods. 1 písm. d) smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „miesto na párenie“ uvedený v tomto ustanovení zahŕňa aj okolie tohto miesta, pokiaľ sa ukáže, že toto okolie je potrebné na to, aby sa chránené živočíšne druhy uvedené v prílohe IV písm. a) tejto smernice, ako je *Cricetus cricetus* (škrečok poľný), mohli úspešne páriť.
2. Článok 12 ods. 1 písm. d) smernice 92/43 sa má vykladať v tom zmysle, že miesta na párenie chráneného živočíšneho druhu musia byť chránené tak dlho, pokiaľ je to nevyhnutné na to, aby sa tento živočíšny druh mohol úspešne páriť, takže táto ochrana sa vzťahuje aj na miesta na párenie, ktoré už nie sú obývané, pokiaľ existuje dostatočne vysoká pravdepodobnosť, že sa uvedený živočíšny druh na tieto miesta vráti.

- 3. Článok 12 ods. 1 písm. d) smernice 92/43 sa má vykladať v tom zmysle, že pojmy „poškodzovanie“ a „ničenie“ uvedené v tomto ustanovení sa majú vykladať v tom zmysle, že označujú postupné znižovanie ekologickej funkčnosti miesta na párenie alebo miesta na oddych chráneného živočíšneho druhu a úplnú stratu tejto funkčnosti, nezávisle od úmyselnej alebo neúmyselnej povahy takýchto zásahov.**

Podpisy